

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4- 2023
	Екземпляр № 1	Арх. 13/ 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

01 вересня 2023 р. протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Цивільний захист»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра права та правоохоронної діяльності

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної
діяльності

29 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної
програми

Ірина ЛЕГАН

Розробники: к.псих.н., доц., доцент кафедри права та правоохоронної
діяльності, Валерій МОЛОТАЙ,
к.тех.н., доц., доцент кафедри маркшейдерії, Андрій КРИВОРУЧКО

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	1
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3	Освітній ступінь «магістр»	Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні	
		16 год.	8 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
102 год.	134 год.		
Вид контролю: залік			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 32 % аудиторних занять, 68 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 11 % аудиторних занять, 89 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Цивільний захист» є формування у здобувачів вищої освіти здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Цивільний захист» є:

- набуття навичок практичної діяльності з визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення надзвичайної ситуації, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;
- розширення кола знань про новітні теорії і технології прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку;
- формування у здобувачів вищої освіти стійкої особистої громадянської позиції щодо права населення на захист від небезпечних наслідків аварій і катастроф техногенного екологічного, природного та воєнного характеру.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність».

Загальні компетентності.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/4

РН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

РН18. Мати навички вирішення завдань у складі міжвідомчих органів з проблем забезпечення безпеки та підтримання правопорядку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нормативно-правове регулювання цивільного захисту

Тема 1. Нормативно правове регулювання цивільного захисту в Україні.

Система організації цивільного захисту на Україні. Відносини, що регулюються Кодексом цивільного захисту України. Категорійно-понятійний апарат. Правова основа цивільного захисту Класифікація надзвичайних ситуацій. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту. Основні принципи здійснення цивільного захисту. Державні органи що забезпечують державну політику з питань цивільного захисту. Регіональна та місцева комісія з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій

Тема 2. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту.

Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.

Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту.

Завдання єдиної державної системи цивільного захисту. Функціональна підсистема єдиної державної системи цивільного захисту. Територіальна підсистема єдиної державної системи цивільного захисту. Функціонування

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/ 5

єдиної державної системи цивільного захисту. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту:

- режим повсякденного функціонування;
- режим підвищеної готовності;
- режим надзвичайної ситуації;
- режим надзвичайного стану.

Тема 4. Сили цивільного захисту.

Склад та основні завдання сил цивільного захисту. Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту. Аварійно-рятувальні служби. Формування цивільного захисту. Спеціалізовані служби цивільного захисту. Пожежно-рятувальні підрозділи (частини). Добровільні формування цивільного захисту. Залучення Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Громадські організації.

Змістовий модуль 2. Надзвичайні ситуації та ліквідація наслідків

Тема 5. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Оповіщення та інформування суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Інформування у сфері цивільного захисту. Укриття населення у фондів захисних споруд цивільного захисту та евакуаційні заходи. Види укриттів: сховище, протирадіаційне укриття, споруди подвійного призначення, найпростіші укриття, швидкоспоруджувана захисна споруда. Загальні характеристики.

Евакуація. Рівні евакуації: державний, регіональний, місцевий об'єктовий рівні

Інженерний захист територій. Радіаційний і хімічний захист населення і територій. Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. Біологічний захист населення, тварин і рослин. Психологічний захист населення.

Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Навчання працюючого населення. Навчання здобувачів освіти. Навчання непрацюючого населення.

Тема 6. Запобігання надзвичайним ситуаціям.

Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту. Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій. Експертиза у сфері цивільного захисту. Аудит пожежної та техногенної безпеки. Державний нагляд (контроль) з питань цивільного захисту. Атестація аварійно-рятувальних служб та рятувальників. Страхування у сферах цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/6

Забезпечення техногенної безпеки. Джерела небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Забезпечення техногенної безпеки органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання. Вимоги щодо дотримання техногенної безпеки. Автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у разі їх виникнення.

Тема 7. Забезпечення пожежної безпеки.

Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Дотримання вимог пожежної безпеки під час проектування, будівництва та реконструкції об'єктів виробничого та іншого призначення. Призначення і завдання пожежної охорони. Види пожежної охорони: державна, відомча, місцева та добровільна.

Державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки. Державні органи та суб'єкти господарювання, аварійно-рятувальні служби, щодо яких здійснюються заходи державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту. Способи здійснення державного нагляду (контролю). Підстави для зупинення роботи підприємств, об'єктів, окремих виробництв, цехів, дільниць, експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів.

Тема 8. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків.

Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації. Пункти та центри управління. Система екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112. Керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Залучення сил цивільного захисту до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт. Гасіння пожеж. Життєзабезпечення постраждалих. Проведення відновлювальних робіт. Цільова мобілізація. Відшкодування матеріальних збитків та надання допомоги постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації. Забезпечення житлом постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій. Надання медичної та психологічної допомоги. Гуманітарна допомога

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/7

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Нормативно-правове регулювання цивільного захисту								
Тема 1. Нормативно правове регулювання цивільного захисту в Україні.	18	4	2	12	19	2	1	16
Тема 2. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту	18	4	2	12	18	1	1	16
Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту	18	4	2	12	18	1	1	16
Тема 4. Сили цивільного захисту.	18	2	2	14	16			16
Разом за змістовий модуль 1	72	14	8	50	71	4	3	64
Змістовий модуль 2. Надзвичайні ситуації та ліквідація наслідків								
Тема 5. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	22	6	2	14	18	1	1	16
Тема 6. Запобігання надзвичайним ситуаціям	18	4	2	12	16	1	1	14
Тема 7. Забезпечення пожежної безпеки	20	4	2	14	23	1	2	20
Тема 8. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків	18	4	2	12	22	1	1	20
Разом за змістовий модуль 2	78	18	8	52	79	4	5	70
ВСЬОГО	150	32	16	102	150	8	8	134

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/ 8

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Нормативно правове регулювання цивільного захисту в Україні.	2	1
2	Тема 2. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту	2	1
3	Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту	2	1
4	Тема 4. Сили цивільного захисту.	2	
5	Тема 5. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	2	1
6	Тема 6. Запобігання надзвичайним ситуаціям	2	1
7	Тема 7. Забезпечення пожежної безпеки	2	2
8	Тема 8. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків	2	1
РАЗОМ		16	8

6. Завдання для самостійної роботи

1. Цивільний захист України та його завдання. Надзвичайні ситуації та їх класифікація.
2. Критерії визначення рівнів надзвичайних ситуацій.
3. Стан техногенної небезпеки на території України до 22.02.2022.
4. Надзвичайні ситуації техногенного характеру характерні для України.
5. Природні явища що можуть виникнути на території України.
6. Надзвичайні ситуації соціального характеру, причини, наслідки, небезпеки для України.
7. Небезпечні та шкідливі фактори для організму людини викликані надзвичайними ситуаціями, шляхи потрапляння в організм людини.
8. Засоби колективного захисту, основні їх характеристики.
9. Класифікація засобів індивідуального захисту.
10. Загальні поняття конверсії, інверсії та ізотермії, їх вплив на розповсюдження небезпечних речовин.
11. Загальне поняття дезактивації, порядок її проведення.
12. Загальне поняття дегазації, порядок її проведення.
13. Характеристика виникнення надзвичайно-небезпечних ситуацій
14. Потенційно небезпечні об'єкти України, загальна характеристика, зниження ризику впливу небезпечних факторів на організм людини.
15. Порядок організації та проведення тренувань працівників при виникненні аварій на виробництві.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/9

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з дисципліни включає:

- написання реферату та його захист;
- анотування вивченої додаткової літератури, складання бібліографічних описів тощо;
- узагальнення судової практики;
- написання есе за визначеною тематикою.

Вибір здобувачем вищої освіти форми індивідуальної роботи здійснюється за погодженням з викладачем на початку навчального року.

8. Методи навчання

У процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, лекція, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні і дослідні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка).

9. Методи контролю

Результати засвоєння матеріалу аудиторних занять контролюються шляхом написання модульної контрольної роботи (під час восьмого тижня вивчення дисципліни “Цивільний захист”).

Виконання самостійної роботи студентами контролюється під час практичних занять у вигляді виконання студентами рефератів, підготовки доповідей та опитування.

Підсумковий контроль вивчення дисципліни здійснюється шляхом складання заліку.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
12	12	14	12	12	12	14	12	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/10

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України 28 червня 1996 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс цивільного захисту України 2 жовтня 2012 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
3. Закон України Про Раду національної безпеки і оборони України 5 березня 1998 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України Про правовий режим надзвичайного стану 16 березня 2000 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 409 Про затвердження Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2015-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 р. № 1199 Порядок маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1199-2022-%D0%BF#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 р. № 733 Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/11

виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2017-%D0%BF#Text>

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 315 Порядок утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/315-2023-%D0%BF#Text>

11. Наказ Міністерства внутрішніх справ України 09 липня 2018 року № 579 Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-18#Text>

12. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417 Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15#Text>

13. Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (ІДУ НД ЦЗ): Перші кроки щодо організації цивільного захисту на базовому рівні місцевого самоврядування). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://idundcz.dsns.gov.ua/uk/metodichna-dopomoga-z-organizaciyi-zahodiv-cz-v-teritorialnih-gromadah/persi-kroki-shhodo-organizaciyi-civilnogo-zaxistu-na-bazovomu-rivni-miscevogo-samovryaduvannya>

14. Варивода К. С., Горденко С. І. Цивільний захист : підручник. Переяслав (Київ. обл.) : Домбровська Я. М., 2020. 596 с.

15. Перші кроки щодо організації цивільного захисту на базовому рівні місцевого самоврядування: серія практичних порадників / О.Я. Лещенко, Г.В. Трунцев, В.М. Михайлов, М.В. Андрієнко, В.Ф. Коробкін, Н.М. Романюк, Л.В. Калиненко; за заг. ред. П.Б. Волянського, С.А. Парталіяна. К. : ІДУ НД ЦЗ, 2021. Серія 9. 63 с.

Допоміжна література

1. Chesakova M., Bortun K., Lohvynenko V., Molotai V., Tymoshyk N. Enhancing Social Protection Policy for Internally Displaced Persons in the Context of War. Review of Economics and Finance. 2023. vol.21. pp.955-961. URL: <https://refpress.org/ref-vol21-a105/>

2. Закон України «Про Збройні Сили України» від 6 грудня 1991 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/12

3. Закон України «Про будівельні норми» від 5 листопада 2009 року/ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1704-17#Text>

4. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: 2011 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>

5. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

6. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» від 17 червня 2014 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2022 р. № 1142 Порядок видачі в особливий період особам, які проходять службу цивільного захисту або працюють в органах управління та силах цивільного захисту, посвідчень і розпізнавальних знаків (емблем) персоналу цивільної оборони (цивільного захисту). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1142-2022-%D0%BF#Text>

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 р. № 819 Порядок проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2013-%D0%BF#Text>

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 р. № 426 Порядок проведення професійної атестації експертів у сфері пожежної та техногенної безпеки та позбавлення кваліфікаційного сертифіката. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2023-%D0%BF#Text>

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 р. № 436 Порядок проведення аудиту пожежної та техногенної безпеки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-2023-%D0%BF#Text>

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 червня 2013 р. № 440 Порядок подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2013-%D0%BF#Text>

12. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16 жовтня 2018 року № 835 Типове положення про територіальні курси цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, навчально-методичні центри цивільного захисту та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13/13

безпеки життєдіяльності. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-18#Text>

13. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 листопада 2019 року № 991 Порядок організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0046-20#Text>

14. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30 червня 2015 № 776 Порядок проведення сертифікації водолазних підрозділів спеціалізованих аварійно-рятувальних служб. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0850-15#Text>

15. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 17 вересня 2014 № 963 Положення про Міжвідомчу комісію з атестації аварійно-рятувальних служб та рятувальників. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-14#Text>

16. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26 квітня 2018 року № 340 Статут дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#Text>

17. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування та ліквідація їх наслідків. Матеріали круглого столу (вебінару). Харків: Національний університет цивільного захисту України, 23 лютого 2023. – 251 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

18. Офіційний сайт Президента України [http:// https://president.gov.ua/](http://https://president.gov.ua/)
19. Верховна Рада України [http: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index](http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index)
20. Кабінет Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
21. Міністерство цифрової трансформації України <https://thedigital.gov.ua/>
22. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>
23. Міністерство внутрішніх справ України <https://mvs.gov.ua/>
24. Рада національної безпеки і оборони України <https://www.rnbo.gov.ua/>
25. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>
26. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <https://dsns.gov.ua/>
27. Інші органи виконавчої влади <https://www.kmu.gov.ua/catalog/>
28. Довідка за добу про надзвичайні ситуації техногенного, природного та іншого характеру на території України <https://dsns.gov.ua/uk/dovidka-za-dobu>
29. Український гідрометеорологічний центр <https://www.meteo.gov.ua/>
30. Державна служба України з питань праці <https://dsp.gov.ua/>